

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om arbetslöshetsförsäkringspremie 1997, till lag om löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift för 1997 och till lag om ändring av 29 § och temporär ändring av 25 och 30 §§ lagen om arbetslöshetskassor

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att den arbetslöshetsförsäkringspremie som skall uppbäras hos arbetsgivarna 1997 skall differentieras enligt de löner som arbetsgivarna betalar så att premien är 1 % till och med fem miljoner mark av lönesumman och 4 % av den överstigande delen.

I propositionen föreslås också att de som är anställda i arbets- eller tjänsteförhållande eller i något annat anställningsförhållande också 1997 skall delta i kostnaderna för utkomstskyddet för arbetslösa och arbetspensionstilläggen med en arbetslöshetsförsäkringsavgift som 1997 på årsnivå uppgår till 1,5 % av den lön som är underkastad förskottsuppbörd. Till den del den uppskattade avkastningen av avgiften överstiger 80 milj. mk skall hälften användas till att minska statsandelen för arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten och hälften till finansiering av arbetspensionstilläggen. I anslutning till löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift föreslås att lagen om arbetslös-

hetskassor ändras temporärt även 1997. Finansieringsandelarna för arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten ändras temporärt så att 1997 är statsandelen 54,5 % och centralkassans finansieringsandel 40 %. När det gäller de arbetslöshetsdagpenningar som skall betalas för permitteringstid föreslås att arbetsgivarnas finansieringsandel höjs till 67,5 % och att statens finansieringsandel skall vara 27 %. De försäkrade, dvs. arbetslöshetskassornas medlemmar, skall svara för 5,5 % av samtliga dagpenningar. Det föreslås dessutom att lagen om arbetslöshetskassor ändras så att den centralkassa för arbetslöshetskassorna som avses i lagens 29 § kan ha en konjunkturfond för att trygga sin likviditet.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1997 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 1997 och skall, med undantag för ändringen av 29 § lagen om arbetslöshetskassor, gälla till utgången av 1997.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Finansieringen av arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten samt arbetspensionstilläggen 1996

År 1996 utgör arbetsgivarnas arbetslöshetsförsäkringspremie 4 % av den lönesumma de betalar, dock så, att premien är 1 %

till och med fem miljoner mark av lönesumman. Löntagarna deltar i finansieringen av dagpenning avvägd enligt förtjänsten inom utkomstskyddet för arbetslösa genom att som medlemmar i en arbetslöshetskassa betala en medlemsavgift till kassan, med vilken 5,5 % av arbetslöshetskassans utgifter täcks. Dessutom betalar alla löntagare, oberoende av om de är medlemmar i en arbetslöshetskassa eller inte, löntagares arbetslös-

hetsförsäkringsavgift. År 1994 och 1995 var avgiften 1,87 % av lönen och 1996 är den 1,5 % av lönen. Med avkastningen av avgiften täcks delvis utgifterna för det enligt förtjänsten avvägda utkomstskyddet för arbetslösa genom att en del av avkastningen av avgiften används till att minska statens finansieringsandel för det enligt förtjänsten avvägda utkomstskyddet för arbetslösa.

I anslutning till löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift har finansieringsandelarna för den enligt förtjänsten avvägda arbetslöshetsdagpenningen ändrats temporärt 1994—1996. Genom lagen om temporär ändring av 25 och 30 §§ lagen om arbetslöshetskassor (1323/94) stadgades att 1995 är statens finansieringsandel för utgifterna för dagpenning inom det enligt förtjänsten avvägda utkomstskyddet för arbetslösa 62,5 %, arbetsgivarnas finansieringsandel 32 % och kassamedlemmarnas finansieringsandel 5,5 %. År 1996 var finansieringsandelarna för utgifterna desamma (1586/95).

En person har rätt till arbetspensionens arbetspensionstillägg då han har fått arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten. Arbetslöshetsdagar beaktas inom arbetspensionssystemet som arbetspensionstillägg. För dessa omkostnader betalar den centralkassa för arbetslöshetskassorna som avses i 29 § lagen om arbetslöshetskassor (603/84) en sådan avgift till arbetspensionssystemet som skulle ha uppburits om personerna hade arbetat.

Enligt 12 a § lagen om pension för arbetstagare (50/85) skall centralkassan för arbetslöshetskassorna årligen till pensionskyddscentralen erlagga en försäkringspremie, som täcker det ansvar och de kostnader som beaktandet av arbetslöshetsdagar förorsakar pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare och i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62) nämnd verksamhet, den i lagen om sjömanspensioner (72/56) nämnda sjömanspensionskassan samt den i lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/64) nämnda kommunala pensionsanstalten. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer avgiften som ett procenttal av de stödavgifter centralkassan betalt. Avgiften fastställs så att i försäkringspremie inflyter enligt uppskattning samma belopp som skulle erhållas om en premie som motsvarar medelpremien i lagen om pension för arbetstagare skulle erläggas för

löner som utgör grunden för dagpenning avvägd enligt förtjänsten. Pensionskyddscentralen redovisar medlen till pensionsanstalterna enligt en särskild fördelningsgrund. År 1996 används hälften av den del av avkastningen av löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgifter som överstiger 80 milj. mk för finansiering av ovan nämnda arbetspensionstillägg.

1.2. Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie

Enligt 33 § 1 mom. lagen om arbetslöshetskassor är en arbetsgivare som enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/48) skall försäkra sina arbetstagare skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie som upp bärs för försäkring enligt lagen om olycksfallsförsäkring, med undantag av försäkringar som avses i lagens 57 §, såsom tilläggsavgift till debiterad försäkringspremie. Enligt 34 § lagen om arbetslöshetskassor fastställer statsrådet årligen arbetslöshetsförsäkringspremierna så att centralkassan för arbetslöshetskassorna under följande kalenderår kan fullgöra sina skyldigheter enligt lagen. Om arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie 1996 stadgas genom en separat lag (1584/95) på grund av ovan beskrivna differentiering.

Hos sådana delägare i företag som enligt definitionen i 1 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa betraktas som företagare upp bärs i enlighet med försäkringsprincipen bara den del av premien med vilken finansieras de förmåner till vilka även dessa personer är berättigade. Den arbetslöshetsförsäkringspremie som år 1996 upp bärs hos dessa delägare i företag är 1 % av beloppet av de utbetalda lönerna.

Enligt 33 a § lagen om arbetslöshetskassor är de statliga affärsverk på vilka lagen om statens affärsverk (627/87) tillämpas i tillämpliga delar skyldiga att betala arbetslöshetsförsäkringspremie. Arbetslöshetsförsäkringspremierna bestäms utgående från det belopp som affärsverket betalar i sådana löner som avses i 4 § lagen om förskottsuppbörd (418/59). Statsrådet fastställer särskilt hur stor arbetslöshetsförsäkringspremie affärsverken skall betala. De statliga affärsverkens arbetslöshetsförsäkringspremie för 1996 har fastställts till 1 % till och med fem miljoner mark av lönesumman och 2 % av den överstigande delen.

Med arbetsgivarnas arbetslöshetsförsäkringspremie täcks utom finansieringen av dagpenning avvägd enligt förtjänsten inom utkomstskyddet för arbetslösa även andra utgiftsposter av vilka den viktigaste är den ovan nämnda finansieringen av arbetspensionstilläggen inom arbetspensionssystemet. Centralkassans största utgiftsposter utgörs av utgifterna för arbetspensionstilläggen (3 814 milj. mk 1996) och stödavgifterna till arbetslöshetskassorna, sammanlagt 4 400 milj. mk, av vilka den största utgiftsposten utgörs av den utgiftsandel som behövs för finansieringen av det enligt förtjänsten avvägda utkomstskyddet för arbetslösa (uppskattningen för 1996 är ca 4 150 milj. mk). Utgiftsandelan för utbildnings- och avgångsbidragsfonden har 1996 uppskattats till sammanlagt 170 milj. mk och lönegarantin till sammanlagt 75 milj. mk. Totalt har centralkassans utgifter 1996 uppskattats till ca 8 500 milj. mk.

Med arbetslöshetsförsäkringspremierna täcks alltså också utgifter som inte har någon motsvarighet inom den offentliga sektorn. Beträffande dem som är anställda i arbetsförhållande deltar affärsverken i finansieringen av avgångsbidraget genom en summa som särskilt betalas till utbildnings- och avgångsbidragsfonden ur statsbudgeten.

1.3. Löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift

Lagen om löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift för 1996 (1585/95) trädde i kraft den 1 januari 1996 och gäller till utgången av 1996. Storleken av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift år 1996 är för ovan nämnda delägare i företag 0,75 % av lönen och för andra löntagare 1,5 % av lönen. Intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift beräknas vara 3,4 mrd. mk 1996. Av intäkten av löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift används 1996 enligt lagens 3 § 50 % av den del som överstiger 80 milj. mk till minskning av statens finansieringsandel för den dagpenning avvägd enligt förtjänsten som betalas inom utkomstskyddet för arbetslösa och 50 % till arbetspensionstilläggen. 80 milj. mk används till den utjämning av medlemsavgifterna till arbetslöshetskassorna som nämns i 19 a § lagen om arbetslöshetskassor. Utjämnningen av medlemsavgifterna betalas dock med avvikelse från 19 a § lagen om arbetslöshetskassor till

de arbetslöshetskassor vilkas utgifter för arbetslöshetsdagpenningar under det föregående året har överskridit de per kassamedlem beräknade genomsnittliga dagpenningssutgifterna med 50 %.

2. De viktigaste förslagen

Enligt regeringens beslut om en revidering av utkomstskyddet för arbetslösa, daterat den 26 april 1996, skall statens finansieringsandel för förtjänstskyddet minskas och permitteringsdagpenningarna framhåvas. Ändringarna görs så att de beslut som gäller inbesparingar inom statsekonomin förverkligas (800 milj. mk 1997, 1 mrd. mk 1998 och 1 mrd. mk 1999). Finansieringsandelarna ändras till statens fördel med ca 400 milj. mk 1997, ca 650 milj. mk 1998 och ca 500 milj. mk 1999. De stadganden som gäller centralkassan för arbetslöshetskassorna ändras så att kassan kan ha en konjunkturfond och så att kassans likviditet kan tryggas bättre än för närvarande.

Regeringen preciserade och kompletterade sitt beslut av den 25 april 1996 om en revidering av utkomstskyddet för arbetslösa den 8 maj 1996 för finansieringsdelen på följande sätt: Arbetsgivarnas arbetslöshetsförsäkringspremie 1997 hålls på samma nivå som 1996, varvid arbetsgivarnas finansieringsandel för andra än permitteringsdagpenningarna stiger till ca 40 %. Arbetsgivarnas premie hålls på nuvarande nivå så länge att arbetsgivarnas finansieringsandel (inkl. utgifterna för permitteringsdagpenningarna) på nytt är 47 %, som är nivån enligt den permanenta lagen. Under inga omständigheter kommer arbetsgivarnas premie att höjas. Kassornas finansieringsandel skall vara 5,5 % i överensstämmelse med den permanenta lagen. Löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift bibehålls oförändrad 1997.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att finansieringen av dagpenning avvägd enligt förtjänsten inom utkomstskyddet för arbetslösa och arbetspensionstilläggen 1997, när det gäller de premier och avgifter som skall uppbäras, ordnas enligt samma principer som 1996. Premierna och avgifterna skall också vara lika stora som innevarande år. Däremot föreslås att finansieringsandelarna för arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten ändras. Enligt förslaget stiger arbetsgivarnas finansieringsandel jämfört med 1996 och arbetsgivarna skall dessutom

betala en större andel av de arbetslöshetsdagpenningar som betalas för permitteringsstid än av de övriga dagpenningarna.

Enligt förslaget skall arbetsgivarnas finansieringsandel vara 40 %, då den enligt den temporära lag som gäller 1996 är 32 % och enligt den permanenta lagen 47 %. På motsvarande sätt föreslås att statens finansieringsandel skall vara 54,5 %, då den 1996 är 62,5 % och enligt den permanenta lagen 47,5 %. Statens finansieringsandel minskas med den andel som motsvarar intäkten av löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift på samma sätt som under tidigare år. Arbetsgivarnas finansieringsandel för de dagpenningar som betalas för permitteringsstid stiger till 67,5 %, varvid statsandelen blir 27 %. Kassorna skall alltså svara för 5,5 % i fråga om samtliga dagpenningar.

Arbetsgivarnas arbetslöshetsförsäkringspremie skall enligt förslaget differentieras enligt de arbetslöner som arbetsgivaren betalar så att premien är 1 % till och med fem milj. mk av lönesumman och 4 % av den överstigande delen. Vid differentieringen beaktas i lönesumman de löner som arbetsgivaren utbetalat, exklusive löner som betalats till delägare i företaget. Till den del som det är fråga om sådana ovan nämnda delägare i ett företag vilka enligt definitionen i 1 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa är företagare i fråga om utkomstskyddet för arbetslösa, skall i arbetslöshetsförsäkringspremie enligt förslaget fortfarande uppbåras 1 %. Detta motsvarar den del av den uppskattade genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremien som används för att täcka finansieringen av de förmåner, bl.a. arbetspensionstilläggen, som även ovan nämnda delägare i företag är berättigade till.

Dessutom föreslås att de som är anställda i arbets- eller tjänsteförhållande eller i något annat anställningsförhållande och som omfattas av ett obligatoriskt olycksfallsskydd som arbetsgivaren ordnat för dem eller av ett olycksfallsskydd som bestäms med stöd av lagen om olycksfallsersättning för statstjänstemän (449/90) år 1997, liksom 1994—1996, skall delta i kostnaderna för utkomstskyddet för arbetslösa och arbetspensionstilläggen med löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift, som skall vara 1,5 % av löntagarens i 4 § lagen om förskottsuppbörd (418/59) avsedda lön, av löneinkomst enligt 77 § inkomstskattelagen (1535/92) samt av lön enligt 4 § lagen om beskattning av be-

gränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/78). Om det är fråga om en ovan nämnd delägare i ett företag, skall löntagarens arbetslöshetsförsäkringsavgift på basis av vad som föreslagits även år 1997 vara 0,75 % av ovan nämnda löneinkomster, dvs. den del av avgifterna som används för att täcka finansieringen av arbetspensionstilläggen.

Beträffande de statsanställda vilar ansvaret för kostnaderna för arbetspensionstilläggen på staten. Av denna anledning skall 50 % av intäkten av de avgifter som innehålls på löner som betalas av staten också 1997 användas till minskning av statsandelen enligt 25 § 1 mom. lagen om arbetslöshetskassor och 50 % till finansiering av arbetspensionstilläggen enligt 10 a § lagen om statens pensioner. Statens pensionskydd omfattar utöver de anställda vid statens ämbetsverk och inrättningar och statens affärsverk också personer som är anställda hos kommunen eller inom någon privat sektor. Till dem hör bl.a. lärare vid kommunala grundskolor och gymnasier samt kommunala och privata s.k. VAL- och VALTAVA-inrättningar. När det gäller denna personal föreslås på motsvarande sätt att den del av intäkten av löntagarnas avgifter som hänförelse sig till finansieringen av arbetspensionstilläggen skall redovisas till statens pensionsfond och inte till centralkassan för arbetslöshetskassorna.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Arbetslöshetsgraden beräknas sjunka till 15,4 % år 1997 och den totala lönesumman förväntas öka med 5,5 % under det kommande året jämfört med i år. De totala utgifterna för det enligt förtjänsten avvägda utkomstskyddet för arbetslösa beräknas vara 12 180 milj. mk 1997. Av statens medel betalas dessutom i grunddagpenning uppskattningsvis 1 150 milj. mk och i arbetsmarknadsstöd uppskattningsvis 4 950 milj. mk.

I löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift beräknas inflyta ca 3,6 mrd. mk, om den är 1,5 % av lönen. Av avkastningen används 80 milj. mk till den utjämnning av medlemssavgifter till arbetslöshetskassorna som avses i 19 a § lagen om arbetslöshetskassor. För finansieringen av det enligt förtjänsten avvägda utkomstskyddet för arbetslösa används 1 755 milj. mk. Ett lika stort belopp an-

vänds för finansieringen av arbetspensionsstilläggen, varav arbetspensionstilläggen inom statens pensionssystem svarar för en andel om ca 225 milj. mk.

Intäkten av arbetsgivarnas arbetslöshetsförsäkringspremie beräknas uppgå till 6 350 milj. mk 1997. I löntagares avgifter styrs uppskattningsvis 1 530 milj. mk till centralkassan. Centralkassans största utgiftsposter är finansieringen av det enligt förtjänsten avvägda utkomstskyddet för arbetslösa, ca 5,2 mrd. mk, och arbetspensionstilläggen, uppskattningsvis 3,7 mrd. mk.

Det beräknas att ca 1,1 mrd. mk betalas i dagpenning för permitteringsperiod 1997. Arbetsgivarnas finansieringsandel är 740 milj. mk och statens något under 300 milj. mk.

Jämfört med finansieringsandelarna enligt den permanenta lagen (statsandelen 47,5, centralkassans andel 47 och arbetslöshetskassornas andel 5,5 %) är statens andel

av utgifterna för arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten ca 550 milj. mk större. Arbetsgivarnas andel är i motsvarande grad mindre. Arbetsgivarnas andel av finansieringen av arbetspensionstilläggen till arbetspensionerna sjunker med ca 1 530 milj. mk 1997 jämfört med den permanenta lagstiftningen.

Jämfört med finansieringsandelarna för det enligt förtjänsten avvägda utkomstskyddet för arbetslösa 1996 sjunker statsandelen med ca 1 280 milj. mk och stiger arbetsgivarnas andel i motsvarande mån.

Arbetstagarnas andel av utgifterna för arbetslöshetsdagpenningarna 1997 vore med beaktande av medlemsavgifterna till kassorna och löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift ca 20 %. Arbetstagarnas andel av utgifterna för arbetspensionstillägget inom arbetspensionssystemet 1997 vore ca 42 % medan arbetsgivarnas andel vore ca 58 %.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Lag om arbetslöshetsförsäkringspremie 1997

1 §. I paragrafen stadgas om storleken på arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie 1997. På samma sätt som för det föregående året skall premien differentieras enligt beloppet av de löner som företaget betalt.

I 2 mom. stadgas att storleken på den arbetslöshetsförsäkringspremie som uppbärs för löner som betalas till sådana delägare i företag vilka avses i 1 a § 1—2 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa är 1 % av beloppet av de utbetalda lönerna.

I 3 mom. föreslås att arbetslöshetsförsäkringspremien skall differentieras enligt den betalda lönesumman så att arbetslöshetsförsäkringspremien är 1 % upp till fem miljoner mark av den lönesumma som arbetsgivaren betalar och 4 % för den överstigande delen. Som lönesumma beaktas vid differentieringen de löner som arbetsgivaren betalar, exklusive löner enligt 2 mom. som betalas till delägare i företaget.

2 §. Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 1997 och gälla till utgången av året.

1.2. Lag om löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift för 1997

1 §. I paragrafen stadgas att de som står i arbets- eller tjänsteförhållande eller i något annat anställningsförhållande skall delta i kostnaderna för dagpenning avvägd enligt förtjänsten inom utkomstskyddet för arbetslösa samt arbetspensionssystemets och statens pensionssystemets arbetspensionstillägg 1997. Lagen skall gälla personer för vilka arbetsgivaren har ordnat obligatoriskt olycksfallsskydd enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller som omfattas av olycksfallsskydd som bestäms med stöd av lagen om olycksfallsersättning för statstjänstemän. Avgiften skall således inte innehållas i de situationer där arbetsgivaren enligt 10 § lagen om olycksfallsförsäkring är befriad från försäkringsskyldigheten. Löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift skall inte heller innehållas hos ansvariga bolagsmän i kommanditbolag och öppna bolag och inte heller hos familjevårdare som avses i familjevårdarlagen (312/92) och som med stöd av 3 a § lagen om olycksfallsförsäkring omfattas av lagstadgat olycksfallsskydd.

2 §. Löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift är 1,5 % av personens i 4 § lagen om förskottsuppbörd avsedda lön, av löneinkomst enligt 77 § inkomstskattelagen samt av lön enligt 4 § lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet. Hos arbetstagare som avses i den föreslagna 1 a § 1 mom. 1—2 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa (delägare i företag) uppbärs dock i enlighet med försäkringsprincipen endast den del av avgiften som används till att täcka finansieringen av arbetspensionstilläggen. Avgiftens storlek för dessa personer vore således 0,75 % av ovan nämnda löneinkomster 1997.

3 §. Enligt paragrafen innehåller arbetsgivaren löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift av ovan nämnda inkomster i samband med löneutbetalningen till den som är anställd hos honom. Utgångspunkten är att avgiften skall uppbäras i samband med varje löneutbetalning. De försäkringsanstalter som avses i 29 § lagen om olycksfallsförsäkring uppbär hos arbetsgivaren löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgifter samtidigt och med samma rättigheter som de uppbär arbetslöshetsförsäkringspremier enligt 33 och 33 a §§ lagen om arbetslöshetskassor. Arbetsgivaren skall sålunda bära ansvaret även i fråga om löntagaravgifterna och skall vid betalningsdröjsmål vara skyldig att betala dröjsmålsränta. Eftersom arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie inte uppbärs för statsanställda, skall statskontoret uppbära löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgifter hos arbetsgivarna i dessa situationer. I de föreskrifter som social- och hälsovårdsministeriet meddelar med stöd av den föreslagna lagen skall nämnas det minimibelopp som skall uppbäras.

4 §. Enligt förslaget används 50 % av den del som överstiger 80 milj. mk av intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift 1997 till minskning av statsandelen för arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt för tjänsten enligt 25 § 1 mom. lagen om arbetslöshetskassor och 50 % till finansiering av arbetspensionstilläggen så, att hälften av de avgifter som uppbärs på löner vilka betalas till dem som omfattas av statens pensionssystem styrs till finansieringen av arbetspensionstillägg enligt 10 a § lagen om statens pensioner.

Enligt 19 a § lagen om arbetslöshetskassor kan staten för att utjämna arbetslöshetsbör-

dan inom olika branscher betala utjämning av medlemsavgifterna enligt de anslag som i statsbudgeten har anvisats för ändamålet till de arbetslöshetskassor vilkas utgifter för arbetslöshetsdagpenningar under det föregående året har överskridit de genomsnittliga dagpenningens utgifter med 75 %. Enligt förslaget skall 80 milj. mk av intäkten av löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift användas för ovan nämnda utjämning av medlemsavgifterna 1997, dock så att utjämningen av medlemsavgifterna betalas till de arbetslöshetskassor vilkas utgifter för arbetslöshetsdagpenningar har överskridit de genomsnittliga dagpenningens utgifter med 50 %. Närmare föreskrifter om användningen av intäkten av arbetslöshetsförsäkringsavgifterna för en utjämning av medlemsavgifterna meddelas av social- och hälsovårdsministeriet.

5 §. Enligt paragrafen redovisas löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgifter till den centralkassa för arbetslöshetskassorna som nämns i 29 § lagen om arbetslöshetskassor, dock så att försäkringsanstalterna redovisar hälften av avgifterna för dem som omfattas av statens pensionssystem till centralkassan och den andel som gäller arbetspensionstilläggen till statens pensionsfond. På motsvarande sätt skall statskontoret redovisa hälften av de avgifter som det uppburit till centralkassan och den andra hälften av avgifterna till statens pensionsfond. De föreskrifter som social- och hälsovårdsministeriet meddelar med stöd av den föreslagna lagen kommer att innehålla bestämmelser om redovisnings sättet både för försäkringsanstalternas och statskontorets del. Social- och hälsovårdsministeriet skall enligt förslaget ha rätt att debitera ett konto som centralkassan för arbetslöshetskassorna har öppnat för löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgifter då ministeriet förmedlar arbetslöshetsförsäkringsavgifterna till arbetslöshetskassorna i samband med statsandelen enligt 25 § 1 mom. lagen om arbetslöshetskassor, samtidigt som det minskar statsandelen på motsvarande sätt.

6 §. Enligt förslaget är löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift avdragbar i beskattningen.

7 §. De kostnader som uppbörden och redovisningen av löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgifter medför för olycksfallsförsäkringssystemet och statskontoret ersätts med medel av intäkten av löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgifter så som be-

stäms i de föreskrifter som social- och hälsovårdsministeriet meddelar med stöd av den föreslagna lagen.

8 §. Besvär över arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie kan enligt 36 § lagen om arbetslöshetskassor anföras hos olycksfallsnämnden. I fråga om ändringssökande som gäller löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift iakttas i tillämpliga delar vad som i lagen om arbetslöshetskassor stadgas om arbetslöshetsförsäkringspremie.

9 §. Närmare föreskrifter om tillämpningen av lagen meddelas av social- och hälsovårdsministeriet.

10 §. Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 1997 och gälla till utgången av året. Lagen tillämpas på lön som betalas medan lagen är i kraft.

1.3. Lag om ändring av 29 § och temporär ändring av 25 och 30 §§ lagen om arbetslöshetskassor

25 §. Intäkten av löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgifter minskar statsandelen för utgifterna för arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten med uppskattningsvis 1,75 mrd. mk. I anslutning till detta föreslås att statsandelen 1997 temporärt höjs till 54,5 % för de dagpenningar som arbetslöshetskassorna betalar.

29 §. Enligt lagens 34 § fastställer statsrådet årligen arbetslöshetsförsäkringspremierna så att centralkassan för arbetslöshetskassorna kan fullgöra sina lagstadgade skyldigheter. För att fullgöra sina

skyldigheter har centralkassan enligt 29 § 4 mom. rätt att uppta lån i finska mark. Det föreslås att paragrafens 4 mom. kompletteras så att centralkassan också kan ha en konjunkturfond för tryggnad av sin likviditet.

30 §. Centralkassans för arbetslöshetskassorna andel av de dagpenningar som arbetslöshetskassorna betalar föreslås temporärt bli nedsatt till 40 % år 1997. Centralkassans andel av de dagpenningar som betalas för permitteringstid föreslås bli höjd till 67,5 %. Till dessa permitteringsdagpenningar hänförs både de dagpenningar som betalas till dem som är helt permitterade och de jämkade dagpenningar som betalas på grund av att arbetstiden per dag eller vecka har förkortas till följd av permittering.

2. Ikraftträdande

Lagen om arbetslöshetsförsäkringspremie föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 och gälla till utgången av året. Lagen om löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift för 1997 föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 och gälla till utgången av året. Avsikten är att lagen skall tillämpas på lön som betalas den 1 januari 1997 eller därefter medan lagen är i kraft. Lagen om ändring av 29 § och temporär ändring av 25 och 30 §§ lagen om arbetslöshetskassor föreslås träda i kraft den 1 januari 1997. De stadganden som gäller temporär ändring av lagens 25 och 30 §§ föreslås gälla till utgången av 1997.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om arbetslöshetsförsäkringspremie 1997**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Arbetslöshetsförsäkringspremien bestäms på basis av det arbetslönebelopp enligt vilket arbetsgivares olycksfallsförsäkringspremie fastställs.

Den arbetslöshetsförsäkringspremie som avses i 33 a § 4 mom. lagen om arbetslöshetskassor (603/84) är 1 procent av beloppet av de arbetslöner som 1997 betalas till sådana delägare i företag som avses i 1 a § 1—2 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84).

Den arbetslöshetsförsäkringspremie som avses i 33 § lagen om arbetslöshetskassor är 4 procent av beloppet av andra arbetslöner som arbetsgivaren betalar 1997 än de som avses i 2 mom., dock så att arbetslöshetsförsäkringspremien är 1 procent upp till fem miljoner mark av den nämnda lönesumman.

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997 och gäller till utgången av 1997. Lagen tillämpas på arbetslöshetsförsäkringspremier som betalas för 1997.

2.

Lag**om löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift för 1997**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Utan hinder av vad som stadgas i någon annan lag deltar de som står i arbets- eller tjänsteförhållande eller i något annat anställningsförhållande och som omfattas av ett i lagen om olycksfallsförsäkring (608/48) avsett obligatoriskt olycksfallsskydd som arbetsgivaren ordnat för dem eller av ett olycksfallsskydd som bestäms med stöd av lagen om olycksfallsersättning för statstjänstemän (449/90) 1997 i kostnaderna för utkomstskyddet för arbetslösa och arbetspensionstilläggen med löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift. Avgiften uppbärs dock inte hos ansvariga bolagsmän i kommanditbolag och öppna bolag och inte hos familjevårdare som avses i familjevårdarlagen (312/92).

2 §

Löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift är 1,5 procent av löntagarens i 4 § lagen om förskottsuppbörd (418/59) avsedda lön, av löneinkomst enligt 77 § inkomstskattelagen (1535/92) samt av lön enligt 4 § lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/78). Om det är fråga om en arbetstagare som avses i 1 a § 1—2 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) (delägare i företag), är löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift 0,75 procent av de ovan nämnda löneinkomsterna.

3 §

Arbetsgivaren innehåller löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift i samband med löneutbetalningen. De försäkringsanstalter som avses i 29 § lagen om olycksfallsförsäkring uppbär hos arbetsgivaren löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgifter samtidigt och med samma rättigheter som de uppbär arbetslöshetsförsäkringspremier enligt 33 och 33 a §§ lagen om arbetslöshetskassor (603/84). Den statsanställda personalens avgifter uppbärs av statskontoret med iakttagande i tillämpli-

ga delar av vad som ovan stadgas om försäkringsanstalter.

4 §

År 1997 används av intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift 50 procent av den del som överstiger 80 miljoner mark till minskning av statsandelen enligt 25 § 1 mom. lagen om arbetslöshetskassor och 50 procent till finansiering av försäkringspremien enligt 12 a § (50/85) lagen om pension för arbetstagare. Intäkten av den avgift som innehålls på löner som betalats till dem som omfattas av statens pensionssystem används 1997 dock så att 50 procent minskar statsandelen enligt 25 § 1 mom. lagen om arbetslöshetskassor och 50 procent används till finansiering av arbetspensionstillägg enligt 10 a § lagen om statens pensioner (280/66).

År 1997 används av intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift 80 miljoner mark för utjämning av medlemsavgifter enligt 19 a § lagen om arbetslöshetskassor. Utjämningen av medlemsavgifterna betalas dock med avvikelse från 19 a § lagen om arbetslöshetskassor till de arbetslöshetskassor vilkas utgifter för arbetslöshetsdägningar under det föregående året har överskridit de per kassamedlem beräknade genomsnittliga dagpenningutgifterna med 50 procent.

5 §

Försäkringsanstalterna redovisar hälften av de arbetslöshetsförsäkringsavgifter som uppburits hos arbetsgivarna och som innehållits av dem som omfattas av statens pensionssystem till den centralkassa för arbetslöshetskassorna som nämns i 29 § lagen om arbetslöshetskassor och hälften till statens pensionsfond. De övriga avgifter som uppburits hos arbetsgivarna redovisar försäkringsanstalterna i deras helhet till centralkassan. Statskontoret redovisar hälften av de arbetslöshetsförsäkringsavgifter som det uppburit till centralkassan och hälften till statens pensionsfond. Social- och hälsovårdsministeriet har rätt att debitera centralkassans konto då ministeriet förmedlar ar-

betslöshetsförsäkringsavgifterna till arbetslöshetskassorna i samband med statsandelen enligt 25 § 1 mom. lagen om arbetslöshetskassor, samtidigt som ministeriet minskar statsandelen i motsvarande mån.

6 §

Löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift är avdragbar i beskattningen så som stadgas i inkomstskattelagen.

7 §

De kostnader som uppbörden och redovisningen av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift medför för olycksfallsförsäkringssystemet och statskontoret ersätts med medel ur avkastningen av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift.

8 §

I fråga om ändringssökande som gäller löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift iaktas i tillämpliga delar vad lagen om arbetslöshetskassor stadgar om arbetslöshetsförsäkringspremie.

9 §

Närmare föreskrifter om tillämpningen av denna lag meddelas av social- och hälsovårdsministeriet.

10 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997 och gäller till utgången av 1997.

Denna lag tillämpas på lön som betalas medan lagen är i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 29 § och temporär ändring av 25 och 30 §§ lagen om arbetslöshetskassor**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 29 § 4 mom. lagen den 24 augusti 1984 om arbetslöshetskassor (603/84), sådant detta lagrum lyder i lag av den 21 november 1991 (1353/91), och ändras temporärt 25 § 1 mom. och 30 § 1 mom., sådana de lyder i lag av den 22 december 1994 (1318/94), som följer:

25 §

*Statsandelen för dagpenningarna och för
förtjänststödets förtjänstdelar*

Statsandelen är 54,5 procent av de dagpenningar som löntagarkassan eller företagarkassan har utbetalt med stöd av 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som social- och hälsovårdsministeriet har godkänt, dock så att statsandelen är 27 procent av de arbetslöshetsdagpenningar som utbetalas för permitteringstid.

29 §

Centralkassan för arbetslöshetskassorna

För tryggnad av likviditeten kan centralkassan ha en konjunkturfond. Centralkassan har rätt att uppta inhemska lån i finska mark för att fullgöra sina skyldigheter.

30 §

*Centralkassans andel av dagpenningarna och
av förtjänststödets förtjänstdelar*

Centralkassan betalar till en arbetslöshetskassa som är berättigad till full statsandel 40 procent av de arbetslöshetsdagpenningar som en arbetslöshetskassa har utbetalt med stöd av 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och en löntagarkassa har utbetalt med stöd av 16 a § i samma lag, dock så att centralkassans andel är 67,5 procent av de arbetslöshetsdagpenningar som utbetalas för permitteringstid. Stödavgift betalas dock inte för sådana dagpenningar för vilka arbetslöshetskassan inte har rätt till statsandel. Då statsandelen har sänkts enligt 24 §, sänks stödavgiften i samma proportion.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997. Lagens 25 och 30 §§ gäller till utgången av 1997.

Helsingfors den 4 oktober 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister
Sinikka Mönkäre

3.

Lag

om ändring av 29 § och temporär ändring av 25 och 30 §§ lagen om arbetslöshetskassor

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 29 § 4 mom. lagen den 24 augusti 1984 om arbetslöshetskassor (603/84), sådant detta lagrum lyder i lag av den 21 november 1991 (1353/91), och ändras temporärt 25 § 1 mom. och 30 § 1 mom., sådana de lyder i lag av den 22 december 1994 (1318/94), som följer:

Gällande lydelse

25 §

Statsandelen för dagpenningarna och för förtjänststödets förtjänstdelar

Statsandelen är 47,5 procent av de dagpenningar som löntagarkassan eller företagarkassan har utbetalt med stöd av 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som social- och hälsovårdsministeriet har godkänt.

Föreslagen lydelse

25 §

Statsandelen för dagpenningarna och för förtjänststödets förtjänstdelar

Statsandelen är 54,5 procent av de dagpenningar som löntagarkassan eller företagarkassan har utbetalt med stöd av 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som social- och hälsovårdsministeriet har godkänt, dock så att statsandelen är 27 procent av de arbetslöshetsdagpenningar som utbetalas för permitteringstid.

29 §

Centralkassan för arbetslöshetskassorna

Centralkassan har rätt att uppta inhemska lån i finska mark för att fullgöra sina skyldigheter.

För tryggnad av likviditeten kan centralkassan ha en konjunkturfond. Centralkassan har rätt att uppta inhemska lån i finska mark för att fullgöra sina skyldigheter.

30 §

Centralkassans andel av dagpenningarna och av förtjänststödets förtjänstdelar

Centralkassan betalar till en arbetslöshetskassa som är berättigad till full statsandel 47 procent av de arbetslöshetsdagpenningar som en arbetslöshetskassa har utbetalt

30 §

Centralkassans andel av dagpenningarna och av förtjänststödets förtjänstdelar

Centralkassan betalar till en arbetslöshetskassa som är berättigad till full statsandel 40 procent av de arbetslöshetsdagpenningar som en arbetslöshetskassa har utbetalt

Gällande lydelse

med stöd av 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och en löntagarkassa har utbetalt med stöd av 16 a § i samma lag. Stödavgift betalas dock inte för sådana dagpenningar för vilka arbetslöshetskassan inte har rätt till statsandel. Då statsandelen har sänkts enligt 24 §, sänks stödavgiften i samma proportion.

Föreslagen lydelse

med stöd av 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och en löntagarkassa har utbetalt med stöd av 16 a § i samma lag, *dock så att centralkassans andel är 67,5 procent av de arbetslöshetsdagpenningar som utbetalas för permitteringstid.* Stödavgift betalas dock inte för sådana dagpenningar för vilka arbetslöshetskassan inte har rätt till statsandel. Då statsandelen har sänkts enligt 24 §, sänks stödavgiften i samma proportion.

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.
Lagens 25 och 30 §§ gäller till utgången av 1997.*
